VIIKONVAIHDE

PASSIPAIKALLA

Tyttö tuli taloon

Liikenneministeri **Merja Kyllönen** (vas.) on pahoittanut mielensä. Ministerin mielestä häntä on virassaan kohdeltu huonosti, koska hän on nuori nainen.

Milloin naispoliitikkoa lakataan pitämästä nuorena? Kyllönen täyttää kohta 36 vuotta. Valtiovarainministeri **Jutta Urpilainen** (sd.) on häntä reilun vuoden vanhempi. Häntä ei kukaan tytöttele Suomessa eikä Euroopassa.

Tämän mukaan Kyllösen kultaista nuoruutta on jäljellä korkeintaan vuosi. Hänen pitäisi nauttia tuosta katoavasta ajasta täysin siemauksien eikä ruikuttaa katkerasti.

Kiintiön ongelmat

Merja Kyllösen ongelmana ei ole ikä eikä sukupuoli. Ministerin arvovaltaa syö heti lähdössä, jos häntä ei valita tehtäväänsä ansioiden vuoksi vaan kiintiöstä.

Jos vasemmistoliitto pääsee hallitukseen, se saa kaksi kevennettyä salkkua. Toisen ministerin on oltava nainen ja toisen pohjoisesta muinaisen korpikommunismin muistoksi.

Puheenjohtaja **Paavo Arhinmäki** ei ole kumpaakaan. Merja Kyllönen on vasemmistoliiton ainoa naisedustaja Jyväskylän pohjoispuolelta. Nykysysteemillä Arhinmäen aikana esimerkiksi ryhmänjohtaja **Annika Lapintie** tai tohtori **Anna Kontula** eivät koskaan pääse ministereiksi.

Arhinmäki halusi ministerinäkin keskittyä puolueen johtamiseen ja valitsi vähätöisen kulttuuriministerin salkun. Kyllöselle jäi suppean liikenneministerin salkku, jonka kantamiseen hän ei pitkään ehtinyt valmistautua.

Urakat paukkuvat

Ministeri Kyllönen valittaa joutuneensa vainotuksi. Aivan höpöä. Puolentoista vuoden ajan Kyllönen on kasvanut ministeriaitiossa hämähäkinseittiä, koska kukaan ei ole ollut hänestä kiinnostunut.

Nyt Kyllöselle on esitetty kaksi kysymystä: Miksi hän pakotti liikenneviraston pääjohtajan **Juhani Tervalan** eroamaan? Kuka liikenneministeriötä johtaa?

Pääministeri **Jyrki Katainen** (kok.) antaa miehekkäästi ministerilleen tuulensuojaa. Entistä valtiovarainministeriä harmittaa, kun valtion tieurakat aina paukkuvat joka suuntaan.

Tervalaa on kohtuutonta syyttää ainakaan kaikesta. Pääsääntöisesti julkiset rakennusprojektit venyvät ja niiden kustannusarviot ylittyvät.

Ajoissa ja budjetissa lienee valmistunut vain Helsingin linja-autoasema, Kampin keskus, jonka vuorineuvos **Ilpo Kokkila** rakensi itselleen ja myi suurella voitolla ulkomaiselle sijoittajalle.

Kokkilan seuraavan kohteen, eduskunnan etupihalle nousseen Musiikkitalon kanssa kävi taas tutulla tavalla. Juhani Tervalalla ei sen kanssa ollut mitään tekemistä.

Kiinteistövero kummittelee

Ensi vuoden budjetin pohja alkaa eduskunnassa hiljalleen valmistua. Tällä viikolla perussuomalaiset nokkivat vielä kerran sosialidemokraatteja alv:n nostamisesta, vaikka vaaleissa muuta luvattiin.

Verojaoston puheenjohtaja **Sampsa Kataja** (kok.) arveli, että palkansaajien tulovero ja arvonlisävero alkavat olla huipussa. Seuraavissa hallitusneuvotteluissa nostetaan ehkä kiinteistöveroa.

Kauko Tuupainen (ps.) piti kohtuuttomana, että huonokuntoisessa mökissään asuva iäkäs leskirouva joutuu rankan verotuksen kohteeksi, koska hänen tonttinsa on teoriassa arvokas. Kataja myönsi, että kiinteistövero on sokea, mutta se on kenties ainoa keino saada monikansalliset yhtiöt maksamaan veroja Suomeen.

Katajan mukaan hallitusneuvotteluissa pohditaan taas kiinteistöveron ulottamista maa- ja metsätalousmaahan. **Eero Lehti** (kok.) piti maatalousmaan puuttumista kiinteistöverosta Suomen talouskasvun esteenä.

Matti Saarinen (sd.) kertoi ihmetelleensä aikansa samaa asiaa. Sitten hän huomasi, että maatalouden tulot koko Euroopassa kertyvät suurelta osin julkisesta tuesta, eli maatiloilla ei ole oikeaa veronmaksukykyä.

Eero Lehti valitti alv:n korotuksen muun muassa vähentävän parturikäyntejä. **Peter Östman** (kd.) laski nopeasti parturitaksan nousevan uuden alv:n vuoksi 25 senttiä, mikä tuskin kuluttajan kukkarossa tuntuu.

Eero Lehti kertoi kuitenkin hoitavansa parturiasiansa Yhdysvalloissa, jossa tukanleikkuu maksaa vain 9 dollaria eli 6,75 senttiä. Lehti on Suomen Yrittäjien entinen pitkäaikainen puheenjohtaja.

PEKKA ALAROTU

VIIKON VÄRSSY

suurisilmä pirttivahti
paukkuu, huutaa, huokaa
tosipappi, tosikokki
vihkii, tekee ruokaa
mikä ei oo mieletöntä
se legendaksi luokaa
hutopäisen vihkiparin
kaljamalja juokaa
tähtitanssin kampuralle
kännyääni suokaa
mummo kyydistä jos tippuu
kuulolaite tuokaa
pikakenre pikakansan
täyttää sivistyksen vuokaa
nukut yöt ja teet vain työt
ja korvin, silmin santsaat syöt

JUHA AALTOILA

MT 50 VUOTTA SITTEN – LA 24.11.

Maaseudun vesihuoltoon tarvitaan yhä enemmän varoja

Vesihuollon tehokas kehittäminen liittyy olennaisesti nykyaikaiseen maaseudun rakennustoimintaan. Sen todetaan kuitenkin kuuluvan vaikeimmin hoidettaviin tehtäviin, koska toteuttaminen on ratkaisevasti riippuvainen käytettävissä olevista varoista. Maaseudun vesihuolto-olojen kehittäminen ja etenkin vesiensuojelun järjestäminen ovat joka tapauksessa päivän kysymyksiä. Uusi vesilaki on tuonut mukanaan lisävaatimuksia, mm. jätevesien puhdistuslaitosten rakentaminen on lain mukaan välttämätöntä. Kasvavat vaatimukset nostavat puolestaan kustannuksia, ja sitä mukaa lisääntyy myös varojen tarve. Suomen maatilatalouksista on vielä suurin osa ilman vesijohtoja ja niihin liittyvää viemäristöä. Viimeisimmän maatalouslaskennan mukaan oli koko maassa viljelmien asuinrakennuksista 21 prosentilla vesijohto ja viemäri 29 prosentilla. Kotieläinrakennuksista 40 pros. oli varustettu vesijohdolla.

ARI NAKARI

Sulan maan aikana ylirajavartija Jarkko Eteläpää ja rajakoira Eki partioivat Venäjän ja Suomen rajalla päivitttäin. Nuijamaan alueen 38 kilometrin pituista rajaa vartioi noin 20 rajakoiraa.

Koira on rajalla korvaamaton

Tekniikka ja moottoriajoneuvot eivät päihitä koulutetun rajakoiran vaistoja.

LAPPEENRANTA

Rajakoira Eki jolkottelee pitkin Venäjän ja Suomen rajaa Lappeenrannan Nuijamaalla. Nuoresta kahden vuoden iästään huolimatta se osaa seurata ihmisen jälkiä sekä löytää esineitä ja ihmisiä.

Reilut 200 rajakoiraa vartioi maamme lähes 4 000 kilometrin pituista rajaa maalla ja merellä. Niillä kaikilla on oma, henkilökohtainen ohjaajansa.

”Tähän koiraan olen äärimmäisen tyytyväinen, ja meillä synkkaa oikein kivasti”, Ekin ohjaaja, ylirajavartija **Jarkko Eteläpää** sanoo rapsuttaessaan työkaveriaan partioinnin tauolla.

Eteläpää kertoo, että Ekin tärkein taito on jäljestys. Rajavalvontakoiran vähimmäisvaatimuksena on, että se pystyy ilmaisemaan ja seuraamaan 12 tuntia vanhaa ihmisen jälkeä kolme kilometriä.

Koira täydentää tekniikkaa

Parissakymmenessä vuodessa rajavalvonta on kehittynyt Eteläpään mukaan valtavasti.

”Kun tulin vuonna 1989 töihin, ei vartiolla ollut edes autoa.”

Sittemmin on tullut lisää kulkuvälineitä, valvontatekniikkaa ja tietotekniikkaa. Vartioasemia on lakkautettu, ja yksiköt ovat suurentuneet.

Tekniikka ei ole kuitenkaan korvannut koiran kykyjä – päinvastoin, koiran rooli on Eteläpään mukaan korostunut. Sulan maan aikana Eteläpää ei ilman koiraa rajalle lähde. Talvella pärjää ilmankin, kun lumi paljastaa jäljet.

Eteläpää muistuttaa, ettei valvontalaitteita ole joka paikassa.

”Jos joku tulee laittomasti rajan yli kesäaikana Suomeen, kuljettua reittiä ei ole mahdollista selvittää millään muulla kuin koiralla.”

Vaikka tekniikka valvoo vuorokauden ympäri, se ei ota ketään kiinni.

Rauhallinen raja

Marraskuinen partiointi Nuijamaan rajan jylhissä maisemissa sujuu rauhallisesti. Välillä Eki nuuskii maata tarkasti, mutta jatkaa sitten matkaansa.

”Se ei lähde ajamaan vaan tietää, että tuossa on elukan jäljet”, ohjaaja selventää.

Tositilanteita Eki ei ole vielä kohdannut. Taidot on todistettu rajakoirien valtakunnallisessa tasokokeessa ja kilpailussa, jossa parivaljakko voitti Kaakkois-Suomen mestaruuden.

Eteläpään mukaan Nuijamaan raja-alue on hyvin rauhallinen. Kovia tilanteita rajavartioasema kohtaa vuosittain kahdesta kymmeneen.

Joskus koiran nenään käy tiluksiaan tarkastavan maanomistajan haju. Paikalliset saattavat pyytää vartiota apuun, kun lompakko tai kännykkä on kadonnut maastoon. Jos aikataulu sallii, etsintä on hyvä harjoitus koiralle.

Rajakoirat auttavat tarvittaessa myös poliisia kadonneiden etsinnässä.

Yksi Eteläpään mieleen jäänyt tositilanne oli vanhemman miehen etsintä pilkkopimeässä.

”Kadonnut löytyi ikävä kyllä vainajana, mutta etsintä sujui nopeasti. Koiran ansiosta hänet löydettiin yöaikaan ja omaisille saatiin tieto siitä, mitä on tapahtunut.”

Kohtaamisia eläinten kanssa

Eläimiä rajalla liikkuu vilkkaasti. Eteläpää kertoo nähneensä partiossa kaikki suurpedot paitsi ahman. Villieläimiä hän bongaa parhaiten katsomalla koiran korvien välisestä tähtäimestä.

”Jos lähden ilman koiraa, olen puolikuuro ja täyssokea.”

Rajakoira on koulutettu kiinnostumaan ihmisen hajusta ja jättämään eläimen jäljet.

”Toki se haistaa hirven ja muiden eläinten hajuja, mutta siitä kun ei tule palkkaa ja tiliä, ne eivät sillä tavalla kiinnosta.”

Vaistot kuitenkin terästyvät, kun lähettyvillä on vaikkapa karhu.

”Toiset esittävät itse maailman vahvinta nallea, osa luimistelee ja muuttuu araksi, ja osa ei reagoi mitenkään”, Eteläpää kuvailee.

”Sama on susien kanssa: osa luimistelee ja osa haluaisi kokeilla vähän voimia.”

Koulutus jatkuu eliniän

Parhaassa iässä olevan koulutetun rajakoiran hinta on Eteläpään arvion mukaan kymmeniä tuhansia euroja.

Juuri koulutus on hänen mielestään parasta työssä.

Se alkaa, kun 7–8-viikkoinen pentu tulee koiranohjaajan kotiin asumaan.

”Koulutus on koiran elinikäinen projekti. Vanhemmalla iällä taitoja ylläpidetään. Suurin työ tehdään pennusta kaksi- tai kolmevuotiaaksi.”

”Ensimmäisinä vuosina ei aina katsota, että onko kesäloma vai vapaapäivä. Se on pakko treenata, että saa koiran toimimaan.”

Eteläpää muistelee, että metsässä on ”luovutettu verisiä kyyneliä”, jos oppi ei mene perille. Työn hedelmät poimitaan, kun yhteistyö eläimen kanssa lähtee sujumaan.

Koiranohjaajan ammatin varjopuolena on sitovuus.

”Koiran kun otat, niin voit sanoa, että olet pienimuotoisessa avioliitossa”, Eteläpää naurahtaa.

”Vaikka koira on työkalu, sitä ei voi laittaa hyllylle vapaa-ajan ajaksi.”

Narupallon voimalla

Kävely rapsakassa ja aurinkoisessa säässä antaa Eteläpään sanojen mukaan liian ruusuisen kuvan rajavartijan työstä. Työt on tehtävä myös helteessä tai pakkasen paukkuessa.

Rankassa työssä koiran fysiikan on oltava priimaa.

”Normaali kävely kestää rajalla ihan hyvin 3–4 tuntia, ja koira on vielä toimintakykyinen. Jäljen ajo on huomattavasti rankempaa. Neljä tuntia pitkän jäljen ajo on lähellä maksimisuoritusta.”

Päivän partioinnin lopulla Eki terävöityy ja sen tahti kiihtyy. Se seuraa hajuvanaa määrätietoisesti pois pitkospuilta kuusikkoon. Erillistä käskyä ei tarvita.

”Ohjaajan tärkein tehtävä on lukea koiraa, että nyt se otti hajun.”

Eteläpää kytkee koiran liinaan, joka kiristyy, kun saksanpaimenkoira suorittaa innolla tehtäväänsä. Muutaman kymmenen metrin päässä Eki käy maahan löytyneen hansikkaan merkiksi.

”Jee! Hieno mies! Ai, kuinka hieno juttu”, Eteläpää huudahtaa ja heittää koiralle narupallon palkkioksi.

Tällä kertaa kyse oli harjoituksesta. Eki on kuitenkin silmin nähden tyytyväinen palloa lutkuttaessaan.

”Jäljen ajon pitää olla koiralle maailman mukavin asia.”

EMILIA LAVONEN

Kaksivuotias Eki aloitti työt vasta tänä kesänä. ”Mielestäni Eki on ollut koiristani kaikkein lahjakkain nenältään”, Jarkko Eteläpää kehuu.

RAJAKOIRA

Tehtävä rajalla

Rajakoira etsii ihmisiä, esineitä ja huumeita.
Rajavartiolaitoksella on noin 225 rajakoiraa.
Yleisin rotu on saksanpaimenkoira.
Laitoksen palveluksessa työskenteli viime vuonna 2 816 henkilöä.

Kovia tilanteita Nuijamaan rajalla sattuu vuosittan 2–10.